

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคีในชุมชนกะรน จังหวัดภูเก็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทการก่อตั้งของกลุ่มไตรภาคี และเพื่อศึกษารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคี ตลอดจนเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคีในชุมชนกะรน จังหวัดภูเก็ต โดยนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นเกณฑ์ในการศึกษา สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามสมาชิกกลุ่มไตรภาคี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 352 คน แบบสอบถามได้รับการตอบกลับมาจำนวน 342 คน และแบบสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มไตรภาคีจำนวน 3 ท่าน จากนั้นผู้ศึกษาจึงได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก นอกจากนี้ยังได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันของพื้นที่ที่ทำการศึกษา ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิที่ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวม รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ สัมภาษณ์ และสัมภาษณ์นั้น ได้นำมาสรุปและจัดออกเป็นหมวดหมู่ ซึ่งแต่ละประเด็น ได้ถูกนำมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยอยู่ภายใต้แนวความคิดการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและความเข้มแข็งของชุมชน แล้วนำผลการศึกษาดังกล่าวมาวิเคราะห์/สังเคราะห์ เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและเมืองที่น่าอยู่ต่อไป จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงขอเสนอสรุป อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังนี้

5.1.1 บริบทความเป็นมาของกลุ่มไตรภาคีในชุมชนกะรน จังหวัดภูเก็ต

5.1.1.1 เหตุผลที่ก่อตั้งกลุ่มไตรภาคี พบว่า ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของท้องถิ่นให้มากที่สุด อันเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จากชุมชนเกษตรกรรมเดิมได้เปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นสังคมเพื่อการท่องเที่ยว จึงเป็นผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งทำให้เกิดการหลงใหลเข้ามาหางานทำในชุมชน ดังนั้นจึงต้องรักษาผลประโยชน์ในกับคนภายในชุมชนไม่ให้นายทุนเข้ามาฉวยโอกาสและเอาเปรียบมากเกินไป รวมถึงการดูแลจัดการด้านต่างๆ ไม่ให้เกิดการกระทบกระทั่งกัน ให้คนภายในชุมชนอยู่กันอย่างสงบสุข และปรับตัวให้

เข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นผู้ที่เข้าใจและทราบถึงปัญหาได้ดีที่สุดคือ ประชาชนในชุมชน จึงเกิดการรวมตัวกันของสามหน่วยงาน คือ เทศบาลตำบลกะรน คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ และชมรมรักษะกะตะกะรน ที่เข้ามาทำงานร่วมกัน เพื่อร่วมวางแผน จัดการ และดำเนินงานในปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนกะรน

5.1.1.2 บทบาทและหน้าที่ของเทศบาลตำบลกะรนต่อกลุ่มไตรภาคี พบว่า เทศบาลตำบลกะรนทำหน้าที่เป็นเลขานุการของกลุ่มไตรภาคี คือจะเป็นผู้ดำเนินการดำเนินเรื่องที่จะเข้าประชุม โดยจะมีอยู่ 2 รูปแบบคือ รูปแบบที่เป็นทางการกับรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ รูปแบบแรกเลยคือจะมีการจัดการประชุมใหญ่โดยตรงเลยปีละ 2 ครั้ง กับรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ คือแทบทุกครั้งจะมีการเชิญมาครบหมดทั้งสามองค์กร คือ เทศบาลตำบลกะรน คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและชมรมรักษะกะตะกะรน โดยมีการเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดมาเข้าร่วมด้วย ซึ่งองค์ประชุมก็จะครบครอบคลุม โดยทุกฝ่ายมานั่งคุยอภิปรายร่วมกัน

5.1.1.3 บทบาทและหน้าที่ของคณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิต่อกลุ่มไตรภาคี พบว่า เหตุผลหลักๆ ที่มีการแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นมา นั้น มีด้วยกัน 2 ประการคือ ประการแรก ต้องการคนที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละสาขาวิชาที่แตกต่างกันไปเข้ามาทำงาน เพื่อจะได้มองเห็นจุดเด่นจุดด้อยและเกิดความหลากหลายของแต่ละมุมมอง ประกอบกับจะได้มีข้อเสนอแนะบางประการที่บุคลากรไม่มีความชำนาญ โดยแต่ละท่านมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นข้อเสนอแนะจากทุกท่านจะเป็นสิ่งเติมเต็มส่วนที่ขาดหาย ทำให้การวางแผนงานและกำหนดแนวทางการพัฒนาแก้ไขออกมาได้อย่างสมบูรณ์แบบ ประการที่สองคือคนที่อยู่ตรงนี้ต้องเป็นตัวแทนของชาวบ้านที่ชาวบ้านให้การยอมรับ และต้องเข้าใจความต้องการของคนในท้องถิ่นเป็นหลัก ประกอบกับแสดงให้เห็นว่าตั้งใจเข้ามาทำงานเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

5.1.1.4 บทบาทของชมรมรักษะกะตะกะรนที่มีต่อกลุ่มไตรภาคี พบว่า ชมรมรักษะกะตะกะรนทำหน้าที่เป็นหนึ่งในสามเสียงของกลุ่มไตรภาคี เพื่อสรุปความเห็นชอบ โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกเรื่องที่ยื่นเสนอในที่ประชุมกลุ่มไตรภาคี และให้ความร่วมมือแก่กลุ่มไตรภาคีตามที่ร้องขอตามความสามารถที่ชมรมรักษะกะตะกะรนจะเอื้อได้ เนื่องจากชมรมรักษะกะตะกะรนมีสมาชิกเป็นกลุ่มอาชีพต่างๆ ประกอบด้วยกันทั้งหมด 9 อาชีพ โดยหนึ่งใน 9 อาชีพนั้นเป็นกลุ่มโรงแรม ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวที่มีการจัดตั้งขึ้นเป็นชมรมธุรกิจ โรงแรมหาดกะตะ – กะรน เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2542 ซึ่งชมรมธุรกิจ โรงแรมหาดกะตะ – กะรน เป็นชมรมที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งของชมรมรักษะกะตะกะรน โดยทำหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์และเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มอาชีพอีก 8 กลุ่มที่อยู่ในชมรมรักษะกะตะกะรน ประกอบกับมีระบบการบริหารจัดการที่ดี ทำให้เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2546 ได้เปลี่ยนเป็นสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมหาดกะตะกะรน ซึ่งถือได้ว่าเป็น

กลุ่มที่ใหญ่ที่สุดในชมรมรักษักระตะกะรน โดยเป็นกลุ่มที่มีรายไ้มากที่สุดและเป็นกลุ่มที่ให้เงินบริจาคแก่ชมรมรักษักระตะกะรน เพื่อสนับสนุน โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น โดยกลุ่มไ้ไตรภาคีมากที่สุดเช่นกัน ซึ่งชมรมรักษักระตะกะรนได้งบประมาณสนับสนุนส่วนใหญ่จากการบริจาคของแต่ละกลุ่มอาชีพ โดยแล้วแต่ความสมัครใจ หรือแล้วแต่จะตกลงกันในแต่ละกลุ่มอาชีพของตนเอง โดยเหตุผลที่บริจาคคือ ทุกโครงการหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนล้วนแต่เป็นสิ่งที่ทำให้ชุมชนพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นทั้งสิ้น และทุกคนในชุมชนต้องพึ่งพาอาศัยสภาพแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น เพื่อประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวต่อไป ทุกคนในชุมชนจึงพร้อมที่จะบริจาคเงินสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่นำความเจริญเข้ามาสู่ชุมชนด้วยความเต็มใจ

5.1.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคีในชุมชนกะรน

5.1.2.1 เป้าหมายการดำเนินงานของกลุ่มไตรภาคี พบว่า กลุ่มไตรภาคีต้องการให้ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบตนเองและสังคมคือ สามารถลืมตาอ้าปากได้ ยืนได้ด้วยลำแข้งของตนเอง ไม่ถูกนายทุนเอารัดเอาเปรียบ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการให้คนในชุมชนอยู่ด้วยกันได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีแนวทางการพัฒนาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความคิดเห็นร่วมกัน ร่วมแรงร่วมใจทำงานร่วมกัน และประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์เดียวกัน มีความรักเอื้ออาทรต่อกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และต้องการให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนอันเป็นเสมือนเครื่องมือในการทำมาหากินของคนกะรน

โดยกลุ่มไตรภาคีแบ่งการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 องค์กร จากการศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคี พบว่า ทั้งสามองค์กรเข้ามาเพื่อช่วยกันกำหนดรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน เช่น การกำหนดเงื่อนไขกฎกติกาและมารยาทที่ใช้ร่วมกันในชุมชน โดยมุ่งเน้นประโยชน์ของชาวบ้านเป็นสำคัญ เป็นการรักษาผลประโยชน์ทางสังคมให้แก่ชาวบ้าน พร้อมๆ กับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีค่าในชุมชนให้คงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 2 งบประมาณ จากการศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคี พบว่า งบประมาณเพื่อการดำเนินงานของกลุ่มไตรภาคีมาจากความร่วมมือกันของสามองค์กร ดังนั้น งบประมาณที่นำมาดำเนินงานของกลุ่มไตรภาคีก็จะมาจากสามทางด้วยกันคือ จากเทศบาล จากคณะที่ปรึกษา และจากชมรมรักษักระตะกะรน โดยจะแบ่งเป็นสองประเภทคือ ประเภทแรกเป็นประเภทไม่ใช้งบประมาณ เนื่องจากเราจะใช้วิธีขอความร่วมมือ ซึ่งทุกคนก็จะให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี และประเภทที่ 2 คือประเภทที่ใช้งบประมาณเพื่อการดำเนินงานจำนวนมาก โดย

งบประมาณหลักจะเป็นของเทศบาลตำบลกระนวนที่มีการจัดสรรงบประมาณประจำปีอยู่แล้ว และเมื่อขาดเหลืออย่างไรก็จะเป็นในเรื่องของการของบประมาณเสริมจากคณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ และชมรมรักษะตะกระนวน ซึ่งโดยส่วนใหญ่ก็จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เนื่องจากทุกคนสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชนที่อยู่อาศัย และรับรู้ถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานต่างๆ ภายใต้งานทำงานของกลุ่มไตรภาคี ที่จะย้อนกลับไปสู่ชุมชนซึ่งผู้รับผลประโยชน์โดยตรงคือคนในครอบครัวของตนเอง

ส่วนที่ 3 วิธีการดำเนินงาน พบว่า กลุ่มไตรภาคีเป็นเสมือนสมองของชุมชนกระนวน โดยทำหน้าที่คิดวางแผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนาชุมชน ให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและสั่งการแจกแจงงานไปยังหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำหน้าที่เป็นเพียงผู้กำหนดนโยบายเท่านั้นไม่ได้ลงมือทำงานเองโดยตรง เป็นองค์กรหนึ่งที่มาบังคับบัญชาหากัน ซึ่งผู้รับคำสั่งที่จะต้องนำไปปฏิบัติคือเทศบาลตำบลกระนวนโดยตรง และชมรมรักษะตะกระนวนจะทำตามที่มีการร้องขอ โดยทุกฝ่ายรู้ว่าเป็นสิ่งที่เรารับผิดชอบร่วมกัน

5.1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคีในชุมชนกระนวน จะนำเสนอผลการศึกษาเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกลุ่มไตรภาคี พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากอาชีพของสมาชิกกลุ่มไตรภาคีสส่วนใหญ่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานของเพศหญิง โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 38 – 45 ปี ซึ่งเป็นช่วงของคนวัยทำงานและมีครอบครัว ส่วนใหญ่จะมีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งอาชีพภายในชมรมรักษะตะกระนวนส่วนใหญ่ เป็นอาชีพที่ไม่ต้องอาศัยความรู้มากนัก โดยสมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ซึ่งเป็นอาชีพที่มีสมาชิกจำนวนมากที่สุดในชมรมรักษะตะกระนวน มีที่อยู่อาศัยในชุมชนกะตะมากที่สุดและรองลงมาคือชุมชนกระนวน อันเนื่องมาจากชุมชนกะตะและชุมชนกระนวนเป็นศูนย์กลางความเจริญในแถบนี้และมีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามอยู่ในพื้นที่ ทำให้เกิดขยายตัวของธุรกิจภายใน 2 ชุมชนนี้เป็นส่วนใหญ่ และสังกัดที่อาศัยอยู่ในกลุ่มไตรภาคี จะเห็นได้ว่าชมรมรักษะตะกระนวนเป็นองค์กรที่มีสมาชิกมากที่สุด เพราะมีสมาชิกทั้งหมดถึง 752 คน จากทั้งหมด 8 อาชีพรวมถึงกลุ่มแม่บ้าน ซึ่งจะเห็นได้ว่าระยะเวลาส่วนใหญ่ที่สมาชิกอาศัยอยู่ในชุมชน อยู่ระหว่าง 1 – 16 ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะตอบแบบสอบถามข้อนี้ตรงกับอายุของตนเอง นั่นหมายถึงการเป็นคนพื้นที่ตั้งแต่เกิด ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกของกลุ่มไตรภาคีจะเห็นว่าตอบ 7 ปี แสดงให้เห็นว่ากลุ่มไตรภาคีมีศักยภาพและคนในพื้นที่ก็ให้ความสำคัญ และต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มไตรภาคีตั้งแต่การเริ่มก่อตั้งองค์กร

ส่วนที่ 2 ปัจจัยภายในชุมชน พบว่า สมาชิกของกลุ่มไตรภาคีการได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานของกลุ่มไตรภาคีในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการชุมชน และด้านการรับรู้ข่าวสารจากการดำเนินงานของกลุ่มไตรภาคี พบว่า มีการรับรู้ข่าวสารจากการดำเนินงานของกลุ่มไตรภาคีจากเพื่อนบ้านบ่อยครั้ง เนื่องจากจากผู้เป็นตัวแทนในการเข้าร่วมประชุมแต่ละครั้งจะนำปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน และเรื่องที่เข้าประชุมในครั้งนั้นๆ มากระจายข่าวในองค์กร หน่วยงานหรือกลุ่มอาชีพของตนเพื่อให้ทราบโดยทั่วกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ โดยมีคุณลักษณะสำคัญ 5 ด้านคือ

1. ด้านสังคม ประชาชนได้รับการศึกษาความรู้ การฝึกอบรม ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง และรวดเร็วมีการบริการสาธารณสุขและบริการสาธารณะอื่นๆ ที่พอเพียงและสะดวก มีความปลอดภัยในการดำรงชีวิตและรักษาทรัพย์สิน มีคดียาอาชญากรรม ยาเสพติดจำนวนน้อย ภาคีการพัฒนาทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาเมือง สิทธิของประชาชนและความยุติธรรม ได้รับการคุ้มครอง

2. ด้านเศรษฐกิจ มีบรรยากาศที่ดีสำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ค่าครองชีพไม่สูง ประชาชนมีงานทำ และมีการประกอบสัมมาชีพที่ดี

3. ด้านกายภาพ เป็นเมืองที่มีระเบียบด้วยการวางผังเมือง ที่มีข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน มีการวางแผนและบริการ โครงสร้างพื้นฐานได้ทันต่อความต้องการของประชาชน มีระบบการคมนาคมขนส่งที่สะดวก ปลอดภัยและไม่สิ้นเปลือง มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียว และที่ว่างโล่งพอเพียง มีระบบบำบัดน้ำเสีย กำจัดขยะอย่างเหมาะสม

4. ด้านสิ่งแวดล้อม สามารถควบคุมมลภาวะทางน้ำ อากาศ ดิน และความดังของเสียง เมืองมีจิตวิญญาณและความสุนทรีย์ที่ประชาชนมีความภูมิใจ และช่วยกันบำรุงรักษาไว้ซึ่งมรดกทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม และวัฒนธรรมท้องถิ่น ประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานพอเพียงและค่าใช้จ่ายที่ไม่แพง

5. ด้านการบริหารและการจัดการ มีความโปร่งใสและยุติธรรม มีประสิทธิภาพและยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคี พบว่า สมาชิกของกลุ่มไตรภาคีมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในระดับมากทุกด้าน เนื่องมาจากการได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานของกลุ่มไตรภาคี เป็นแรงขับและผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล เนื่องจากคนส่วนใหญ่เป็นคนพื้นที่โดยกำเนิด และถึงเห็นแล้วว่าผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นภายใน

ชุมชนทั้งหมด ไม่เพียงตนเองเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์ แต่รวมไปถึงญาติพี่น้อง ครอบครัว และคนรอบข้างของตนด้วย

ส่วนที่ 4 ระดับความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคี พบว่า ความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กร การจัดสรรงบประมาณเพื่อบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน และมีวิธีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้งหมด ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์เหตุผลได้ว่ากลุ่มไตรภาคีมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ ทำให้การบริหารจัดการชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของผู้บริหารกลุ่มไตรภาคี นอกจากนี้การระดมความคิดเห็นจากภาครัฐและประชาชนแล้ว ยังแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิโดยระดมความคิดเห็นจากผู้มีความรู้ความสามารถในมุมมองที่แตกต่างกันออกไป เพื่อวางผังเมืองและกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมภายในชุมชน จนทำให้ประชาชนในชุมชนยอมรับในประสิทธิภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคีและทุกฝ่ายให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอเสนอตามหลักการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ความเข้มแข็งของชุมชน และโครงการเมืองน่าอยู่

5.2.1 การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

จากภาพรวมในผลของการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคี ด้านการบริหารองค์กร ด้านการจัดสรรงบประมาณ และด้านวิธีการดำเนินงาน พบว่าสมาชิกกลุ่มไตรภาคีให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคีในชุมชนกะรนในระดับมากที่สุดและมากนั้น เป็นเพราะว่าการดำเนินงานของกลุ่มไตรภาคีนั้น เป็นการนำอำนาจจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มไตรภาคี ซึ่งเป็นตัวแทนของชาวบ้าน(ชมรมรักษ์กะตะกะรน) ภาครัฐ(เทศบาลตำบลกะรน) และเอกชน(คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ) เข้ามาช่วยคิดวางแผนสนับสนุน ให้ความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนกำหนดรูปแบบในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนกะรนร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในเชิงนิเวศวิทยาการเมืองและประเวศ วลี(2540) และสมพันธ์ เตชะอธิก(2540) โดยเน้นในเรื่องของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างทรัพยากรธรรมชาติกับคนในชุมชน เนื่องจากปัจจุบันชุมชนกะรนได้แปรเปลี่ยนสภาพกลายเป็นเมืองเพื่อการท่องเที่ยว รายได้หลักจึงมาจากการท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนตระหนักดีว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เป็นตัวสำคัญที่ทำให้มี

รายได้เลี้ยงครอบครัว จึงจำเป็นต้องดูแลรักษาให้สามารถคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน จนกล่าวได้ว่าชาวบ้าน และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อกัน จึงต้องดูแลซึ่งกันและกัน เพราะต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ตรงกับขันธ์ ๕ วรรธนะฎติ(2536) ที่กล่าวถึงการอาศัย ทรัพยากรธรรมชาติในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน เช่นเดียวกับที่จิตติ มงคลชัยอรัญญา (2540) ที่สรุปไว้ว่า ชุมชนจะประกอบด้วยระบบความสัมพันธ์ของคน ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ อาชีพ ระบบการเมืองการปกครอง โครงสร้างอำนาจรวมถึงระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ซึ่งระบบเหล่านี้ มีความสัมพันธ์ต่อกันและกันหรือมีความเชื่อมโยงกัน

5.2.2 การมีส่วนร่วมจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคีในชุมชนกะรน

จากการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคีในชุมชนกะรน พบว่า บทบาทและหน้าที่ของกลุ่มไตรภาคีทั้ง 3 องค์กรนั้น สอดคล้องกับแนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของ ไพรัตน์ เดชะรินทร์(2527) ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์(2527) และแก้วสรร อติโพธิ(2537) ที่ให้ความคิดเห็นได้สอดคล้องกัน

กล่าวคือ กลุ่มไตรภาคีเปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ของคนหมู่มากในชุมชนกะรน

5.2.3 ความเข้มแข็งของชุมชนกะรน

จากภาพรวมในผลของการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคี จะเห็นได้ว่าแม้จะมีการผลักดันให้มีวิสัยทัศน์ใหม่ๆ เกิดขึ้นในชุมชนอยู่เสมอ แต่สิ่งหนึ่งที่ทำให้ทุกคนในชุมชนกะรนอยู่ร่วมกันได้อย่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันคือ ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในชุมชน และกฎ ระเบียบข้อบังคับหรือกติกาที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน เมื่อไม่มีความเลื่อมล้ำเกิดขึ้นในชุมชน ปฏิบัติกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ความสามัคคีจึงเกิดขึ้น เป็นการรวมตัวเพื่อรักษาผลประโยชน์ให้แก่คนในชุมชน และเข้ามาทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ เป็นกลุ่มผู้นำที่จะช่วยกันพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นสากลและมีนวัตกรรมอยู่เสมอ โดยไม่ลืมที่จะคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมในชุมชนด้วยเช่นกัน กลุ่มไตรภาคีจึงเป็นกลุ่มของผู้นำที่มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาชุมชนให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ โดยมีอุดมการณ์ร่วมกัน มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งคนในชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนากิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของกลุ่มไตรภาคี และยินยอมที่จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการดำเนินงานต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของความเข้มแข็งของชุมชน ตรงกับที่อนุชาติ พวงสำลี(2539) ได้อธิบาย

เกี่ยวกับความเข้มแข็งชุมชนซึ่งสอดคล้องกับประเวศ วสี(2538)ว่าเป็นการรวมตัวเพื่อปฏิบัติการพัฒนาสังคมหรือความร่วมมือแบบ “เบญจภาคี” ย่อมก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (Interactive Learning Through Action) อย่างมีพลังและความหมาย ย่อมจะต้องดำเนินการไปโดยมีเป้าหมายและมีวิสัยทัศน์ในการมองสังคมและอนาคตร่วมกัน เช่นเดียวกับที่อุดร วงษ์ทับทิม(2541) ที่ศึกษาแนวคิดนครนิเวศกับการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองเชียงใหม่อย่างยั่งยืนนั้น ขึ้นอยู่กับความร่วมมือกันของประชาชน และวิธีการพัฒนาแบบพหุภาคี ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยทุกฝ่ายมีบทบาทในการบริหารแบบธรรมาภิบาล ซึ่งมีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของกลุ่มไตรภาคีในชุมชนกะรน จังหวัดภูเก็ตในครั้งนี้ พบว่า กลุ่มไตรภาคีเป็นองค์กรที่มีสมาชิกเป็นตัวแทนจากทุกฝ่ายภายในชุมชนโดยสมบูรณ์ คือ

1. เทศบาลตำบลกะรน(หน่วยงานภาครัฐ)
2. คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ(หน่วยงานภาคเอกชน)
3. ชมรมรักษ์กะตะกะรน(ตัวแทนประชาชน)

ตัวแทนเหล่านี้จะเป็นปากเสียงแทนองค์กรเพื่อปรึกษาหารือและแสดงความคิดเห็น ทำให้สามารถมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกๆ ด้านของชุมชน และสามารถหาจุดที่ประนีประนอมยอมความกันได้ ทำให้ทุกคนได้รับความเท่าเทียมกันในชุมชน ลดปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นภายในชุมชน ตลอดจนให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของผู้นำกลุ่มไตรภาคีที่มองเห็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว จึงได้มีการวางแผนงานไว้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อป้องกันให้เกิดความเสื่อมโทรมในชุมชนให้น้อยที่สุด จากการดำเนินงานของกลุ่มไตรภาคีแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การดำเนินงานภายในชุมชนได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี คนในชุมชนให้ความสำคัญและรับผิดชอบในโครงการหรือกิจกรรมของชุมชนมากขึ้น จึงทำให้กะรนเป็นเมืองที่พัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่ากะรนมีศักยภาพในการบริหารพัฒนาชุมชนได้อย่างสมบูรณ์ แต่ปัจจุบันยังขาดบุคลากรและกำลังคนที่จะเข้ามาทำงานตรงจุดนี้อย่างเต็มตัว

จากการศึกษาพบว่า ควรให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวโดยดำเนินการดังนี้คือ

1. ควรจัดตั้งที่ทำการของกลุ่มไตรภาคีโดยเฉพาะ เพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงานและการยื่นเรื่องร้องเรียน

2. จัดตั้งกลุ่มบุคลากรที่เข้ามารับผิดชอบในการดำเนินงานของกลุ่มไตรภาคีโดยตรง โดยปัจจุบันการทำงานของกรรุ่มไตรภาคีเป็นการยืมบุคลากรจาก 3 องค์กรที่เป็นสมาชิกของกรรุ่มไตรภาคีตั้งที่กล่าวข้างต้นมาใช้งาน ตามแต่ประเภทของงานนั้นๆ จะเกี่ยวข้องกับหน่วยงานส่วนใด ซึ่งทุกฝ่ายก็มักจะให้ความร่วมมือด้วยเป็นอย่างดี แต่โดยตรงที่บุคลากรแต่ละคนก็มีงานประจำของตนเองที่ต้องรับผิดชอบ จึงทำให้บางโครงการหรือกิจกรรมทำได้ไม่สมบูรณ์หรือพักไว้ก่อน เพื่อรอความพร้อมของบุคลากร

3. มีการแยกงานแบ่งแยกเป็นหน่วยงานฝ่ายต่างๆ เช่น มีฝ่ายประสานงาน มีเลขากรรุ่มไตรภาคี มีฝ่ายจัดสรรงบประมาณ มีฝ่ายดำเนินการ ฯลฯ

4. มีการประเมินความสำเร็จของโครงการหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้น จากการดำเนินการของกรรุ่มไตรภาคี

5. ทำสรุปรายงานประจำปี เพื่อเก็บรวบรวมไว้เป็นข้อมูลในการศึกษาต่อไป เช่นนี้กรรุ่มไตรภาคีจะกลายเป็นองค์กรที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์ที่สุด